

ת"פ 27357/05/17 - מדינת ישראל נגד פלונית

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 27357-05-17 מדינת ישראל נ' פלונית
תיק חיצוני: 14387/2016

בפני	כבוד השופט יוסי טורס
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמת	פלונית
	ע"י ב"כ עו"ד י. יורין

החלטה

לפניי בקשה לביטול כתב האישום בשל אי קיום שימוע לפי סעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ").

העובדות הרלוונטיות וטענות הצדדים

1. נגד הנאשמת הוגש כתב אישום המייחס לה עבירה של החזקת סכין שלא למטרה כשרה לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); וכן איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין. על פי הנטען בכתב האישום, ביום 10.1.16 איימה הנאשמת על מדריכה במרכז שיקום כי תהרגה. כאשר נעצרה הנאשמת ביום 11.1.16 נמצאה בחיפוש על גופה סכין מטבח.
2. לטענת ההגנה המאשימה הפרה את החובה המוטלת עליה לפי סעיף 60א' לחסד"פ כאשר לא קיימה הליך שימוע כדין לנאשמת עובר להגשת כתב האישום. אין מחלוקת כי המאשימה שלחה שלושה מכתבי יידוע לנאשמת, אשר חזרו בנימוק "מען אינו ידוע". עם זאת, נטען כי המכתבים לא הגיעו לידיעת הנאשמת ויש לראות את המאשימה כמי שלא קיימה את חובת היידוע. בעניין זה נטען כי אין המצב דומה למי שלא טרח לקבל את המכתב מהדואר. עוד צוין כי ביום 12.2.17 שוחחה המאשימה עם הנאשמת טלפונית. בשיחה זו מסרה הנאשמת את כתובתה וציינה כי יש לפנות לאפוטרופוס שלה. חרף כך לא נעשתה פנייה לאפוטרופוס אלא נשלח מכתב אשר שוב חזר בנימוק "מען אינו ידוע".
3. להשלמת התמונה יצוין כי מדובר בנאשמת הסובלת מסכיזופרניה ומתגוררת בדיור מוגן (מנ/1). לפיכך סברה הסניגורית כי היה על המאשימה ליצור קשר עם האפוטרופוס של הנאשמת וכן לוודא את הגעתו של מכתב היידוע. ביחס לסעד הראוי בגין פגם זה, נטען כי על השימוע להיעשות מראש ולא בדיעבד ועל כן

המענה ההולם צריך להיות ביטול כתב האישום.

4. ב"כ המאשימה טען כי לנאשמת נשלח מכתב יידוע כמתחייב מסעיף 60א'לחסד"פ וזאת לשלוש כתובות שונות (מ/1). עוד נטען כי לאחר ששני המכתבים הראשונים חזרו בנימוק "מען לא ידוע" יצרה המאשימה קשר עם הנאשמת אשר מסרה לה את הכתובת בה היא מתגוררת. אין מחלוקת שבשיחה זו מסרה הנאשמת כי מונה לה אפוטרופוס (ראו מ/1 שיחה מיום 12.2.17). המאשימה שלחה את המכתב לכתובת זו אך גם הוא חזר בנימוק "מען לא ידוע". לסיכום טענה המאשימה כי לא נפל כל פגם בהתנהלותה וכי היא עשתה את המוטל עליה לפי החוק והפסיקה ועל כן עתרה לדחיית הבקשה.

דין והכרעה

5. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל וכי יש לבטל את כתב האישום נגד הנאשמת זאת בשל הפגם שנפל בהליך השימוע, בשים לב לנתוניה המיוחדים של הנאשמת. אביא את נימוקיי להלן.

סעיף 60א' (א) לחסד"פ קובע כי:

- 60א. (א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, כי קיימת מניעה לכך.
- (ב) בהודעה תצוין כתובתה של רשות התביעה שאליה ניתן לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים.
- (ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.
- (ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי הענין, רשאים להאריך את המועד האמור

6. אין חולק כי אחת העבירות שבכתב האישום היא מסוג פשע ומכאן שקיימת זכות שימוע. השאלה היא אם המאשימה יצאה ידי חובתה באופן בו ניסתה להביא לידיעת הנאשמת את זכותה לשימוע.

7. החוק אינו מחייב את המאשימה לשלוח את המכתב לכתובת בה מתגורר החשוד בפועל, אלא לכתובת "הידועה לה". כמו כן החוק רואה משלוח מכתב כאמור כהמצאה כדין. בכך הקל המחוקק עם המאשימה, אולם עדיין את המונח "כתובת ידועה" יש לפרש באופן שיגשים את תכלית הסעיף. תכליתה של חובת היידוע היא להביא לידיעת החשוד את זכותו לפנות בבקשה להימנע מהגשת אישום נגדו. לאור כך על

המאשימה לפעול באופן שיבטיח שהמכתב יישלח לכתובת בה קיים סיכוי סביר שהחשוד יקבלו. רק כך תוגשם תכלית הסעיף. בת.פ 15352-06-14 **מדינת ישראל נ' שון אברהם מונסון** (24.12.14) דנתי במשמעות שיש ליתן למונח "כתובת ידועה" ובאילו כתובות יש לראות כמקיימות תכלית זו. וראו בנושא גם ת.פ 20965-12-12 **מדינת ישראל נ' דרפקין** (10.6.13), השופט ליבדרו; (ת.פ 39266-04-16 **מדינת ישראל נ' זיני** (13.12.16), השופט עלי).

8. בעניינינו אינני נדרש להכריע אם ניתן לראות בכתובות אליהן נשלחו המכתבים כמקיימות את תכלית הסעיף. הטעם לכך הוא שהמאשימה עצמה סברה שאין די במשלוח שני המכתבים הראשונים, שהרי יזמה שיחת טלפון עם הנאשמת לברר את כתובתה, לאחר ששני המכתבים הראשונים חזרו בנימוק "לא ידוע". אין מדובר בפעולה "למעלה מהנדרש" כטענת ב"כ המאשימה, אלא פעולה כנדרש. לא יותר ולא פחות. המחלוקת היא האם משלב זה פעלה המאשימה כנדרש. לדידי, התשובה היא בשלילה ואנמק.

9. בשיחה עם הנאשמת נמסר למאשימה כי מונה לה אפטרופוס. מינוי אפטרופוס לאדם בגיר נעשה רק אם מדובר במי שהוכרז פסול דין או שאינו יכול לדאוג לענייניו (סעיף 33(א)(3), (4) לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, תשכ"ב-1962 וראו גם סעיף 33א' לחוק הנ"ל בדבר המגבלות החמורות שחלות על החלטה בדבר מינוי אפטרופוס ללמדנו על מצבו של מי שמונה לו אפטרופוס). לאור כך, המאשימה הייתה אמורה להבין כי יש לנהוג בנאשמת בדרך שונה מהרגיל, וזאת לאור כך שמדובר באישה שהיא פסולת דין או לכל הפחות שהוכרזה על ידי בית משפט כמי שאינה מסוגלת לדאוג לענייניה. מהי התועלת אפוא במשלוח מכתב משפטי המודיע על הזכות לפנות בבקשה מנומקת להימנע מהגשת כתב אישום, למי שאינו מסוגל לנהל את ענייניו. מדובר בפעולה שאינה משיגה את התכלית אותה היא באה לשרת. לא היה גם די באמירה לנאשמת כי תעביר את המכתב - אם תקבלו - לאפטרופוס. היה על המאשימה לפעול בעצמה לאיתור האפטרופוס והדבר ניתן היה לביצוע בנקל, בשיחת טלפון אחת לאפטרופוס הכללי. לאחר איתור שמו של האפטרופוס היה צריך לשלוח את המכתב אליו. בכך הייתה מוגשמת תכלית היידוע במקרה מיוחד זה.

10. אציין עוד (והדברים קשורים יותר לשאלת הסעד אך יפים גם לשלב זה) כי במקרה בו מונה לאדם אפטרופוס קיימת להליך השימוע תכלית חשובה ורחבה יותר מאשר במקרים רגילים וזאת בשל נתוני המיוחדים של החשוד (שהוא חסוי) שראוי שיובאו בפני המאשימה במצבים אלו. אוסיף ואומר כי לפי כתב האישום האירוע התרחש במרכז שיקום ומתקבלת תמונה ברורה לפיה נכון הייתה עושה המאשימה לו הייתה נוקטת בפעולות לאיתור האפטרופוס ומביאה לידיעתו את העובדה שקיימת כוונה להגיש כתב אישום נגד החסויה. בכל מקרה, מרגע שידעה המאשימה שמדובר בחסויה שמונה לה אפטרופוס, לא היה די בהסתפקות במשלוח מכתב שחזר שוב בנימוק "לא ידוע".

11. סיכומי של דבר, בנתוני מקרה זה, דעתי היא שהמאשימה הפרה את חובתה ליידע את הנאשמת בדבר זכותה לפנות בבקשה להימנע מהגשת אישום נגדה. שאלה נפרדת היא מה הסעד שיש להושיט בשל הפרה זו. לשאלה זו אגש להלן.

12. על תכליתו של שימוע טרם הגשת כתב אישום עמד בית המשפט העליון במסגרת ע"פ 1053/13 **סון היכל נ' מדינת ישראל** (23.6.13) (להלן: "עניין הייכל"):

"השימוע נועד לאפשר לחשוד בעבירה מסוג פשע לשטוח את טענותיו לפני הרשות המוסמכת קודם שתחליט אם יש מקום להעמידו לדין. זכות השימוע מגנה על זכויות חשודים, ועשויה לייעל את מלאכת התביעה. ככל שיהא ביד החשוד לשכנע את התביעה שאין להעמידו לדין, תיחסך ממנו הפגיעה האינהרנטית הנלווית לאישום פלילי בעבירה חמורה. כך גם ייחסכו משאבי תביעה ושיפוט הכרוכים בניהולו של הליך פלילי. השימוע עשוי לחדד את המחלוקות בין הנאשם לתביעה ולייעל את ניהול ההליך; הוא אף עשוי לעודד הידברות בין התביעה להגנה בניסיון לגבש עסקת טיעון. מנגד, השימוע עלול לסרב את עבודת התביעה ולדחות את פתיחתו של ההליך הפלילי. כדי שיגשים את תכליתו באופן מיטבי, יש לקיים את השימוע מראש. זהו הכלל, וככל שאין טעמים לסתור, מן הראוי להקפיד עליו".

13. בצד היתרונות הפרגמטיים כאמור שבעריכת השימוע, הצורך בקיומו של שימוע טרם הגשת אישום בא למנוע את הפגיעה בחשוד הנובעת מעצם הגשת האישום שכן "החלטה בדבר הגשת כתב אישום היא שלב מוקדם לדיון העיקרי המתקיים בערכאה השיפוטית, שבה יוכל הנאשם להשמיע את טענותיו" (עניין **הייכל הנ"ל**). אין חולק, שאף אם מוגש כתב אישום, לעולם יעמדו בפני הנאשם מלוא זכויותיו והוא יוכל להתמודד עם ההליך ובמקרים המתאימים הוא אף יזוכה. ואולם, כאמור, עצם הגשתו של כתב אישום מהווה פגיעה קשה לאדם ומכאן חשיבות הזכות לשכנע מבעוד מועד את המאשימה להימנע כלל מהגשת אישום. ראה:

"העמדתו של אדם לדין פלילי כורכת עימה פגיעה בזכויותיו החוקתיות. הפיכתו של אדם לנאשם בפלילים משנה את חייו. יש לה השלכות כבדות משקל והשלכות רבות על כל תחומי חייו. "המעמד" של נאשם קשה הוא לאדם. עם הגשת כתב-האישום משתנה עולמו. שיווי המשקל הנפשי והחברתי ממנו נהנה מתערער. הוא נתון לסיכונים חדשים. הוא נפגע חברתית. הוא נפגע כלכלית. ימיו ולילותיו אינם כתמול שלשום"

בג"צ 7357/95 **ברקי פטה המפרס (ישראל) נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 769, 785 (1996).

14. מכך מתחייבת המסקנה כי החלטה להעמיד לדין אדם חייבת להתקבל תוך קיומו של הליך מנהלי נכון ושוויוני, במסגרתו הוענקו לחשוד מלוא זכויותיו. הגשתו של כתב אישום טרם קיומו של שימוע - מקום בו החשוד לא ויתר על זכות זו - אינה מקיימת את חובתה של התביעה. היא פוגעת בזכויות החשוד ופוגעת אגב כך באמון הציבור במערכת המשפט. בנסיבות ענייננו הפגיעה היא אף קשה יותר וזאת לאור נתונה האישיים של הנאשמת.

15. מהי תוצאת הפרה זו? כידוע, החלטה להעמיד אדם לדין הנה החלטה מנהלית. במשפט המנהלי

מקובלת הגישה לפיה לא כל הפרה של חובה מביאה לבטלות ההחלטה אלא "יש להבחין בין פגם בהליך לבין תוצאת הפגם. פגם משפטי מאותו סוג עשוי להוביל במקרים שונים לתוצאות שונות, לפי הנסיבות של כל מקרה ומקרה. מטבע הדברים, החלת דוקטרינת הבטלות היחסית בנוגע לפגם משפטי בפעולת הרשות נעשית תמיד על רקע נסיבותיו הפרטניות של המקרה" (עניין **הייכל**). כלל זה אומץ גם בהליכים פליליים (ע"פ 2413/99 **גיספן נ' התצ"ר**, פ"ד נה(4) 673) ובעניינינו "מקל וחומר ניתן לכאורה להחיל את עקרון הבטלות היחסית על החלטה בתחום הפלילי שלפי מהותה היא בגדר החלטה מינהלית..." (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 834, 776).

16. שאלה היא אם ניתן להסתפק בעריכת שימוע כעת. לדידי, קיומו של שימוע בדיעבד, תוך הותרת כתב האישום תלוי ועומד, אינו מעניק לנאשמת הזדמנות הוגנת לשכנע את המאשימה להימנע מהגשת כתב אישום נגדה. החוק העניק לחשוד הזדמנות לשכנע כאמור, טרם הגשת האישום ולא לאחריו. לא מצאתי כל סיבה למנוע מהנאשמת זכות זו ולהעמידה בעמדה נחותה, מקום בו האשם לאי קיומו של שימוע אינו רובץ לפתחה ראה:

"זכות השימוע נתונה לחשוד בשלב שבו טרם הוגש נגדו כתב אישום, ולא לאחר הגשתו. אין דומה שימוע ביחס לכתב אישום שטרם הוגש, לשימוע הנערך לאחר הגשתו. אין דומה שימוע לפני מעשה, לשימוע בדיעבד, בעוד כתב אישום תלוי ועומד. " בש"פ 984/10 פלוני נ' מדינת ישראל (25.2.10) (להלן- עניין **פלוני**)

וכן ראה:

"ניתן לומר, שאין לכם החלטה בדבר הגשת כתב אישום כל עוד לא נערך שימוע - שאם לא תאמרו כן, יש בכך משום הקדמת אחרית לראשית"

בג"צ 1400/06 **התנועה למען איכות השלטון נ' מ"מ ראש הממשלה** (6.3.06)

17. נתתי דעתי לתוצאה אליה הגיע בית המשפט העליון בעניין **הייכל** הנ"ל, אולם סברתי כי במקרה זה נכון להגיע לתוצאה שונה, לאור נסיבות המקרה השונות מעניין **הייכל** הנ"ל. בית המשפט המחוזי בעניין **הייכל** הורה למאשימה לבצע שימוע בדיעבד ללא ביטול כתב האישום וטענת המערער בערעור הייתה שלו היה נערך שימוע מראש, היה בידו למנוע את הגשת כתב האישום. לא ניתן להתעלם מהעובדה שבעניין **הייכל** הטענה נטענה במסגרת ערעור, לאחר הרשעה, כאשר בית המשפט המחוזי שמע ראיות וקבע קביעות עובדתיות לחובת המערער. כמו כן עולה מפסק הדין שלא הייתה מחלוקת שהמערער אכן תקף את המתלונן. לאור כך קבע בית המשפט העליון כי "גם אם היינו חוזרים במנהרת הזמן" לנקודה שבה טרם החל ההליך הפלילי שהתנהל, אין יסוד לקבוע כי אילו היה נערך שימוע מראש התוצאה הייתה אי-הגשת כתב אישום".

18. בענייננו אינני יכול לקבוע שלא הייתה תוחלת לשימוע. מצויים אנו בשלב מקדמי. טרם נשמעו ראיות ואף טרם ניתנה תשובה לאישום. הנאשמת היא בעלת נתונים מיוחדים הראויים לבחינה טרם החלטה אם להגיש נגדה כתב אישום, אף אם קיימת תשתית ראייתית לכך. נתון אחרון זה מטה את הכף באופן ברור לעבר מתן הזדמנות מלאה לנאשמת לשכנע את המאשימה שאין מקום להגיש נגדה כתב אישום.

19. לאור כך אני סבור שהסעד הנכון הוא ביטולו של כתב האישום וקיומו של שימוע מבלי שתלוי ועומד נגד הנאשמת כתב אישום. קיומו של שימוע לאחר הגשת כתב אישום ובעודו תלוי ועומד, עלול לטעת בלב הנאשמת (והציבור) את התחושה שהתוצאה ידועה מראש. ראה דבריה של כב' השופטת פרוק'ציה בעניין **פלוני** הנ"ל, כאשר הורתה אמנם לערוך שימוע בדיעבד, אך בשל העובדה שלא עמדה לנאשם שם זכות לשימוע טרם הגשת האישום:

"מאחר שבמקרה זה השימוע יערך בעוד כתב האישום עומד בעינו, נדרשת פתיחות מיוחדת מצד גורמיה התביעה להאזין לטיעוניה העורר, ולהעריך את מלוא משקלם, על מנת שהליך השימוע במקרה זה לא ישמש סמלית בלבד. מאחר שכתב האישום ממילא תלוי ועומד דכנגדה עורר." (ההדגשה שלי - י.ט.)

20. מובן שעומדת לזכות המאשימה חזקת תקינות המנהל, לפיה תקיים לנאשמת שימוע בדיעבד בלב פתוח ונפש חפצה אף אם כתב האישום לא יבוטל. ואולם, לאור השלב הדיוני בו אנו מצויים, לא ראיתי איזה נזק יגרם מביטולו של כתב האישום ועריכת שימוע בנתונים דומים לאלו בהם היה אמור הוא להתקיים לו קיימה המאשימה את חובותיה. מובן כי לו תסבור המאשימה שיש מקום להגשת כתב האישום שנית לאחר השימוע, האפשרות פתוחה בפניה.

21. אני מורה אפוא על ביטולו של כתב האישום.

הדין הקבוע מבוטל.

5129371

54678313 המזכירות תמציא לצדדים את ההחלטה.

ניתנה היום, י"ב אדר תשע"ח, 27 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.